

<p>לבריאות והצלחת שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא וצאצאיהם חגית בת מרים ושמואל. פתחיה בן חנה ואיר וילדיהם: דרוור, הלל, אשר, ישי, רות. עודד בן מרים ושמואל. מעין רבקה בת אורלי ואפרים וילדיהם: ידידיה, רננה, שירה, אמונה, צורי. תמר בת מרים ושמואל. רועי בן שרה ומשה. ובתם: אמונה מרתה לרפואת חיים שמואל בן סימה לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה</p>
<p>לעילוי נשמת אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ</p>
<p>לעילוי נשמת הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ</p>

טומאה למפרע של ראייה ושל כתם

אשה שמצאה כתם של דם בבגדה, [ואין לתלותו בדבר אחר], **הרי זו טומאה**, כי אומרים דם נידה הוא זה. ומאחר שאין לדעת מתי נטמאת, הרי זו טומאה למפרע מאז שלבשה בגד זה לראשונה אחר כיבוסו האחרון, [אך לא קודם לכן, כי בוודאי כתם זה בא אחר הכיבוס, שאם היה בא קודם לכן, היה מתלבן בכיבוס].

ואשה שראתה דם ממש, טומאה למפרע מעת לעת שקודם הראיה מהטעמים שנתבאר לעיל. [שיש לחוש שכבר יצא מהרחם קודם לכן, ונתעכב בבית החיצון, וקנסו אותה עונה נוספת על שלא בדקה עצמה].

ושתיה אלו טומאות למפרע כטומאת נידה ממש, שהן מטמאות אוכלים ומשקים, משכבות ומושבות, וכלי חרס המוקף צמיד פתיל, כלומר אפילו הוא מוקף צמיד פתיל, שאי אפשר לגעת בתוכו, מטמאה אותו **בהיסט**. [שהזב והנדה מטמאין כלי חרס בהיסט, מה שאין כן בשאר טמאין]. **ומכל מקום, מאחר שטומאת למפרע מחמת הספק היא**, [או מחמת הקנס], אין שורפים תרומה שנטמאת בהן למפרע [=תולים לא אוכלים ולא שורפים].

דבר נוסף שהן שוות בו, שהן טומאות למפרע רק לעניין טהרות, אבל אם נבעלה בתוך הטומאה שלמפרע, אינה מטמאה את בועלה להיות דינו בועל נידה [אלא כמי שנגע בנידה בלבד, ורבי עקיבא חולק, כפי שיתבאר בעזה"י בדף י"ד]. **ומכאן ולהבא שתייהן מטמאות את הבועל כדן בועל נידה**, ואפילו הטמאה מחמת ראיית הכתם, [שטומאתה מדרבנן].

ויש דבר שאינן שוות בו, משום שאין למנות תחילת ימי נידה מראיית הכתם, ולא מתחילת הטומאה למפרע, אלא משעת ראייה גמורה. ולפיכך זו שראתה דם ממש, יודעת שעכשיו כשראתה התחילו לה שבעת ימי נידה, ויודעת סדר טומאתה [להיות טמאה ולהיות זבה], וסדר טהרתה, [שהם תלויים ביום תחילת ימי הנידות כפי שיתבאר בעזה"י בהמשך]. והרי היא מתוקנת במניין ימי טומאתה. וזו שראתה כתם, אינה יודעת מתי תחילת ימי טומאת נידה שלה, והרי היא מקולקלת בכך, עד שתראה דם ממש באחד הימים, שאז תוכל לחזור ולמנות ימי נידות וימי זיבה.

טומאת למפרע לקדש ולתרומה ללשון ראשון

לדברי רב הונא לפי הלשון הראשון בגמרא, כשתקנו חכמים, שאשה הרואה דם, טמאה למפרע מעת לעת, לא תקנו כן אלא לעניין קדשים

שנגעה בהם קודם הראיה, שהם נעשים טמאים למפרע, **אבל לא לעניין תרומה**, שאם נגעה בתרומה קודם הראיה, אינה נעשית טמאה למפרע.

ולהלך קושיות הגמרא על הלשון, הזה ומה שתירצו אותו. ובסוף העניין יובא בעז"ה לשון שני של הגמרא בעניין הזה, לפיו אשה מטמאה למפרע גם לעניין תרומה.

מעלות חומר בקודש

הקשו, הלא **במסכת חגיגה** מנו את כל המעלות [=חומרות] שיש בקדש יותר מתרומה, **ולא הזכירו מעלה זו**, שקדשים טמאים למפרע ותרומה לא.

ותירצו, ששם הזכירו רק את הדברים שהחמירו בקדשים משום חשש טומאה [=דררא דטומאה], אבל טומאת מעת לעת שבנידה, לא מחמת חשש טומאה היא, שהרי עכשיו ראתה את הדם, אלא שקנסו אותה להיות טמאה למפרע, משום שלא בדקה שחרית וערבית, ולא מחמת החשש שבאמת נטמאת לפני מעת לעת.

מטמאה אוכלים ומשקים

עוד הקשו מהברייתא לעיל, בה מבואר, שהיא מטמאה למפרע אוכלים ומשקים, ומשמע שהכוונה לאוכלים ומשקים של קדשים ותרומה.

ותירצו שכוונת הברייתא לאוכלים ומשקים של קדשים, ולא של תרומה.

בדיקת כהנות אחרי אכילת תרומה

עוד הקשו מהמשנה בדף י"א, שם מבואר, **שכהנות האוכלות תרומה, כשהן קמות מהאכילה, צריכות לבדוק עצמן** אם נטמאו. ובוודאי אין טעם בדיקה מחמת התרומה שכבר אכלו לברר אם אכלו בטומאה או בטהרה, כי מה שהיה היה, ואין לזה תקנה. לכן ביאר שם רב חסדא, שבדיקה זו היא לתקן מה שנשאר מהתרומה שאכלו, שאם יבדקו ויהיו טהורות, התרומה שנשארה טהורה, ולא תהא טמאה, אם יראו אחרי כן בתוך מעת לעת, ויטמאו למפרע. ומתוך הדברים הללו **מבואר, שטומאת מעת לעת למפרע מטמאת גם את התרומה**, ולכן צריכים את הבדיקה שאחר אכילת התרומה, להציל את שיירי התרומה שאכלו, שלא יטמאו למפרע.

ותירץ רב הונא, שסיבת הבדיקה אינה מהטעם הזה, כי באמת התרומה אינה מטמאת למפרע, וסיבת הבדיקה היא לעניין שיירי התרומה שבידיה

טמאות, כי לא ידע שבדקה בין כל אחת ואחת, אמרה לו, והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת, אמר לה, אם כן היא טמאה, וכולן טהורות, שמאחר שבדקה, כשמצאה דם היא טמאה למפרע רק מבדיקה אחרונה. והנה אם היו שני המעשים הללו בקדשים אינו מובן למה חזרה ושאלה במעשה השני אחרי שכבר השיב לה בראשון. על כן צריך לומר, שמעשה אחד היה בתרומה ואחד בקדשים, ומכאן, שהרואה דם טמאה למפרע גם לעניין קדשים.

ותירצו ששני המעשים היו בקדשים, אבל כל מעשה היה בשפחה אחרת, וכל אחת שאלה רק פעם אחת.

לחמי תודה ארבעים קטנים או ארבע גדולים

מצווה לכתחילה לאפות ארבעים לחמי תודה, עשר חלות מכל מין, וכך כשנותן אחד מכל מין לתרומת לחמי תודה, נותן אותו שלם כדינו.

אמנם לדברי רב טובי בר רב קטינא, בדיעבד אם אפה ארבע חלות גדולות, אחת מכל מין יצא, אך כשעושה כן צריך להפריש מכל אחת את התרומה בעודה בצק, ויאפה את התרומה לבדה, [כך שמכל מין יש חלה אחת גדולה, ואחת קטנה לתרומה]. אבל לא יוכל לפרוס חתיכה לתרומה, מחלה הגדולה אחרי האפיה, כי נאמר "אחד", ללמד שלא יתן לתרומה לחמי תודה פרוסה של חלה, אלא חלה שלמה.

טומאת למפרע לקדש ולתרומה ללשון שני

לדברי רב הונא לפי הלשון השני בגמרא, כשתקנו חכמים, שאשה הרואה דם, טמאה למפרע מעת לעת, תקנו כן בין לעניין קדשים שנגעה בהם במעת לעת שקודם הראיה, שהם נעשים טמאים למפרע, ובין לעניין תרומה, שנגעה בה במעת לעת שקודם הראיה, שהיא נעשית טמאה למפרע.

ומה ששנינו בברייתא, שטומאה זו נאמרה לקודש ולא לתרומה, ביאר רב שמואל בר יצחק שהברייתא מדברת בחולין שנעשו על טהרת תרומה וקדשים, שבחולין אלו יש חילוק, אם נעשו על טהרת קדשים, הם טמאים למפרע, ואם נעשו על טהרת תרומה, אינם טמאים למפרע, אבל תרומה ממש טמאה למפרע.

ספק טומאת בשעת הלישה

הלש קמח ומים לעשות בצק, משעה שנתגלגלה העיסה ונעשית כבצק, הוא מתחייב להפריש ממנו חלה, והחלה שעתיד להפריש, דינה כתרומה, שהיא אסורה לזרים, ונאכלת לכהנים בטהרה בלבד, ואם נטמאת, הרי זו תישרף.

וכשארע ספק טומאה בבצק, אם ארע הדבר לפני גילגול העיסה, שעוד לא התחייבה בחלה, מאחר שמחמת ספק הטומאה, החלה העתידה להיות מופרשת, לא תיאכל, שוב אין צריך להיזהר מלטמא את העיסה, ולכן יכול לטמא אותה גם בוודאי.

ואם ארע ספק טומאה בעיסה אחר הגילגול, כשכבר נתחייבה העיסה בחלה, יש לו להיזהר שלא טמא אותה בוודאי, ואף שאין הטעם מחמת החלה שעתיד להפריש, כי בכל מקרה לא תיאכל, מכל מקום עליו להיזהר מטומאה, כי עיסה זו שכבר נתחייבה בחלה, נחשבת כולה כטבולה לחלה, וכלל בדינו שחולין שנתחייבו בחלה, אסור לגרום להם טומאה [=חולין הטבולין לחלה כחלה דמו, ואסור לגרום טומאה לחלה], ואם כן כל העיסה הזו היא דבר שאסור לגרום לו טומאה.

עכשיו, שאם תבדוק ותמצא טמאה, תרומה שהיתה בידה סמוך ממש לבדיקה [=שיעור ווסת], טעונה שריפה, כי בוודאי כבר נטמאת כשהיתה התרומה הזו בידה.

צעירה שלא ראתה שלוש עונות

עוד הקשו ממעשה שהיה בימי רבי, באשה צעירה שעברו עליה שלוש עונות של שלושים יום שלא ראתה דם, שלדעת רבי אליעזר, כיון שעברו עליה שלוש עונות שלא ראתה, הרי זו בחזקת שהיא מסולקת דמים, ומעתה אם תראה, זיה שעתה, ואינה מטמאה למפרע, וחכמים אומרים שכן הדין בזקנה, אבל צעירה אינה נחשבת כמסולקת דמים בשלוש עונות, וכשהיא רואה היא מטמאה למפרע. ועשה רבי כרבי אליעזר, וטיהר את הטהרות, ולאחר מכן נזכר שלא נפסקה הלכה כרבי אליעזר, ואם כן ראוי ללכת אחרי רבים, אך מאחר שלא נפסקה הלכה בפירוש חכמים, לא חזר בו, שאמר ראוי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק, שהיתה שנת בצורת, ולא רצה להפסיד הטהרות. ורבי היה אחר חורבן הבית, ואם כן דבריו לא היו לעניין קדשים שלא נהגו בזמנו, אלא לעניין תרומות שהיו נוהגות בימיו, ומבואר מזה, שגם לעניין תרומה הרואה דם טמאה למפרע.

ותירצו, שאף אם לא היה המקדש קיים בזמנו של רבי, אפשר שלא היו דבריו לעניין תרומה אלא לעניין קדשים, שהיו מטהרים יין לנסכים ושמינים לצורך קדשים, כמנהג אנשי גליל, שהיו מטהרים יין לנסכים ושמינים למנחות, שמא יבנה המקדש בימיהם, ומאחר שנהגו בהם כקדשים, טמאים הם למפרע בטומאת מעת לעת של נידה.

ככרות של תרומה שאפתה שפחת רבן גמליאל

עוד הקשו מברייתא בה הובא מעשה שהיה בימי רבן גמליאל, שהיתה שפחתו אופה ככרות של תרומה, ובין כל אחת ואחת מדיחה ידה במים, ובודקת, באחרונה בדקה ומצאה טמאה, ובאה ושאלה את רבן גמליאל, בדקתי אחר אפיית כל הככרות ומצאתי דם, ואמר לה כולן טמאות, כי לא ידע שבדקה בין כל אחת ואחת, והרואה דם טמאה למפרע מעת לעת, אמרה לו, רבי והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת, אמר לה אם כן היא טמאה, וכולן טהורות, שמאחר שבדקה, כשמצאה דם היא טמאה למפרע רק מבדיקה אחרונה. ומבואר שהיה המעשה הזה בככרות של תרומה ואם כן הרואה דם טמאה למפרע גם לעניין תרומה.

ותירצו שלא היה המעשה בככרות של תרומת דגן, אלא בככרות של תרומת לחמי תודה, [שלחמי תודה ארבעה מינים הם, ומכל מין אופים עשר חלות, ואחת מכל עשר היא תרומה לכהן], והם קדשים, ולכן שייך בהם טומאה למפרע.

ואמנם בדרך כלל תורמים את לחמי התודה אחרי האפיה, אך אפשר לתרום אותם גם קודם לכן, בשעת הלישה, ובמעשה זה כך היה, שכבר תרמו אותם בשעת הלישה.

חביות של יין שסתמה שפחת רבן גמליאל

עוד הקשו מברייתא נוספת בה הובא מעשה בשפחתו של רבן גמליאל, שהיתה גפה חביות של יין, ובין כל אחת ואחת מדיחה ידיה במים, [כלומר, סותמת את החביות בטיט בידיה, ומדיחה את ידיה מהטיט בין אחת לאחת], ובודקת, ובאחרונה בדקה ומצאה טמאה, ובאת ושאלה לרבן גמליאל, בדקתי אחר סתימת כל החביות ומצאתי דם, ואמר לה, כולן